

Збараська централізована бібліотечна система
Центральна бібліотека
Методично – бібліографічний відділ

*Серія:
«Ім'я в літературі».*

«Доля моя з Україною злита»

*90 років від дня народження
Андрія Кліма*

Бібліографічна довідка

2017 р.

ББК 91.9

Д 64

Укладач: Н. Сенчишин,
*провідний бібліограф методично-
бібліографічного відділу ЦБ;*

Редактор: Т. Кульпа,
*завідувач методично-бібліографічного
відділу ЦБ;*

Комп'ютерний набір: Н. Сенчишин,

Відповідальна за випуск: О. Бойко,
директор ЦБС.

Д 64 «Доля моя з Україною злита» [Текст]: бібліогр. довідка / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2016. – 14 с.

Видання адресоване учням, студентам, вчителям та всім, хто цікавиться історією та літературою рідного краю, його видатними діячами, а також буде корисне в роботі бібліотек.

ББК 91.9

© Збараська централізована бібліотечна система, 2017

«Дав Бог можливість нам дожити до незалежної України. Дай, Боже, щоб ми ще протрималися трохи при житті. Але, разом з тим, навіть у похилому віці ми маємо певні зобов'язання перед майбутніми поколіннями та державою! Україна є!

Україна буде! Вона споконвічна! І таким чином – наше завдання утверджувати її, а не нарікати! Робімо все для того, щоб наші внуки-правнуки були моральними, чесними, справедливими, щоб вони шанували і вас, і державу, і суспільство...»

Андрій Клим.

Клим Андрій Васильович народився 22 червня 1927 р. в с. Шили Збарзького району.

Помер 2 вересня 2016 року. Похований у м. Тернопіль.

Автобіографія

Походжу з родини, яка достойно поповнила вітвар української державності. За волю України віддали життя три старшини Війська Українського, брати мого батька Василя, учасника Першої світової війни, січового стрільця, та два підпільники ОУН, брати моєї матері Ганни з роду Бабій. Загинули вони у різні часи, за різних обставин, останки їх розкидані по всьому світу, а їх домівки вороги знищили дотла.

Таким було моє начало. Вже на тринадцятому році життя, а народився в 1927 р. в с. Шили на Збаражчині, був причетний до ОУН, оскільки у нас вдома у 1940-1941 рр. переховувалися підпільники, переслідувані більшовиками. У них я був посильним та інформатором, а в 1941-1944 рр., навчаючись у Тернопільській українській гімназії, поступив у юнацтво ОУН, пройшов політичну підготовку і вишкіл.

Під час другого комуномосковського пришествя тільки протягом одного року: навчався у Новосільській середній школі, був зв'язковим УПА, три місяці сидів у тюрмі. Після ув'язнення за вимогою станичного ОУН, порадою і допомогою друзів – тодішніх бездипломних учителів – пішов працювати учителем Яцовецької, потім Шельпаківської початкових шкіл, водночас виконував доручені мені завдання підпілля.

Учителюючи, навчався заочно, закінчив Кременецьке педучилище, поступив на заочне відділення Кременецького учительського інституту, закінчив перший курс факультету української мови та літератури і як початкуючий викладач був переведений у Верещаківську семирічку. Там працював неповних 2 місяці, бо в осінню ніч 1946 р. у погоні за мною енкаведисти обшукали квартиру, де я жив у Верещаках, і одночасно домашнє мешкання в Шилах, але ні там, ні тут мене не застали, а наступного дня (в неділю) на районній

учительській конференції секретар райкому компартії повідомив присутніх про те, що я ворог народу.

Надалі я був відірваний від повстанського оточення, переховувався одноосібно у різних місцях, багато читав, писав, віршував, дуже трудно переніс зиму, але пройшов час і в серпні 1947 р. поступив на філологічний факультет Львівського університету ім. І.Франка.

Два роки студентського життя, нові друзі, до тепер незнайомі, але однодумці, навчання, підпільна політична робота радували мене. Нас не лякали масові арешти, бо діяли ми дуже конспіративно, однак не вбереглися. Не знаючи про арешт мого друга Йосипа Качора, однокурсника, зайшов до нього на квартиру і попав у енкаведистську засідку. Забрали в мене документи, мою рукописну збірку поезій, конспекти лекцій. В засідці чинили допит, а на третій день під вечір під конвоєм вели мене в своє управління і в удачну мить я втік їм з рук.

В кінці вересня 1949 р. я опинився у найвіддаленішому райцентрі Тернопільщини на посаді вчителя Коропецької середньої школи. З новою силою як впертий українець згуртував старшокласників, молодь містечка, організував драмгурток, розгорнув просвітницьку, явно з політичним підґрунтям, роботу і це тривало тільки до квітня наступного року. В драмгуртку подружив з завідувачем райвно Іваном Просоловським, який (очевидно був у великій довірі у НКВД) таємно попередив мене про мій арешт і я вже наступного дня залишив Коропець.

На цей раз доля закинула мене у Збараж. Прислухавшись до мого прохання подружжя лікарів-патріотів Гладишів (а розказав їм про себе все), зробили мене, ніби ленинградського семінариста, майбутнього священика, важко хворим і поклали на три місяці в лікарню. Так я виграв час, в серпні перевівся на заочне навчання в університеті, пройшов

сесію, а на початку вересня 1950 р. завідувач райвно Петро Войтина з якихось благородних почуттів призначив мене заступником директора вечірньої школи. Потім – СШ №1, директор заочної середньої школи.

Праця і тільки наполеглива праця сприяла моїй кар'єрі. В Збаражі сформував товариство однодумців, утворив і очолив драмгурток, організував змішаний хор, танцювальний колектив, технічний гурток по підготовці шоферів, дванадцять років підряд очолював райком профспілки працівників освіти. Комуністична верхівка району не раз намагалась змістити мене, безпартійного, з керівних службової та громадської посад, але обставини завжди складались в мою користь.

Вистачало у мене часу на письменство. З своїми творами, драматичними, поезією звертався за оцінкою і порадами особисто до М. Рильського, П. Тичини, однак вони з острахом та пересторогою радили заховати чи навіть знищити все написане і більше не писати, бо це марна праця і кримінальна відповідальність.

Я не намагався і не думав у таких умовах стати письменником, тільки хотів бодай якось сказати історичну правду про наш народ, про Україну. Часто у Збаражі появлялись антирадянські листівки, ніхто тоді не знав, що я був їх автором і розповсюджувачем.

Результативність праці, громадська активність, посада інспектора Міністерства освіти на громадських засадах посприяли переводу мене в грудні 1966 р. у Тернопіль на посаду інспектора, завідувача Тернопільським районним відділом освіти, а в 1972 р. мене, успішного керівника, за неблагонадійність, підозру в антирадянській діяльності, кадрову політику, українство позбавили роботи. До кінця існування тоталітарного режиму переслідували і мене, і мою сім'ю.

В буремні дев'яності я член Координаційної ради національно-патріотичних сил Тернопільського району, голова обласного учительського страйкому, що входив у загальнообласний страйком, депутат, заступник голови Тернопільської районної ради.

Восени 1995 р. на обласній установчій конференції

*Президент України Віктор Ющенко вручає орден
"За заслуги" III ст. Андрію Климу*

інтелігенції обраний головою Проводу новоствореної обласної організації Конгресу української інтелігенції.

На установчому з'їзді КУІту обраний членом його Національної Ради, членом Президії, водночас очолював

обласне товариство «Україна-Світ», що займається зв'язками з українцями за межами України. На сьогодні почесний голова цих громадських організацій, входжу у склад їх керівництва, працюю у Всеукраїнському об'єднанні ветеранів від дня його утворення, причетний до українського письменництва своїми творами «Дорога до Вифлеєму», «Карби літ», «Історія однієї родини», «Розмова чотирьох», «Інтелігенція. Нація. Державність» (прим. уклад.), маю здобутки у громадсько-політичному житті, зокрема у виборах. Був довіреною особою на парламентських виборах у Левка Крупи, Георгія Петрука-Попика, Дмитра Павличка, Ярослава Джоджика, Івана Драча, президентських – у Віктора Ющенка і всі рази перемагав, мої кандидати були обраними. Працював помічником народного депутата Івана Драча і ця праця перейшла у взаємну родинну приязнь.

Не шукав багатства, вигод ні почесі, ні слави, а постійно працював і працюю над розбудовою Української державності, утвердженням рідної української нації.

*А. Клим.
2012 рік.*

«Ми з Андрієм були знайомі ще з юнацтва, разом навчалися у Тернопільській гімназії, хоча й у різних класах, – пригадує колишній політв'язень, заступник голови Тернопільської обласної організації Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих Ігор Олещук. – Знаю, у 40-их роках він був членом ОУН, його навіть за то кагебісти “шарпали”, але вдалося Андрія з їх пазурів вирятувати... Згодом, на зорі Незалежності, брав участь у всіх рухівських акціях, був їх організатором і натхненником. Був сильним педагогом, а ще – людиною високого духу і великого серця, намагався допомогти усім, хто з чим би до нього не звертався, навіть якщо питання було не зовсім його “профілю”... І, звісно ж, високоінтелегентною людиною – недаремно саме йому Тернопіль завдячує появою в краї Конгресу української інтелігенції...»

«Це була унікальна людина, справжній патріот... Я його дуже любив і шанував, – розповідає про побратима відомий український поет, державний і громадський діяч Іван Драч. – Усі мої візити на Тернопілля нерозривно були пов'язані з Андрієм Васильовичем, він завжди телефонував, запрошуючи на організовані ним заходи... Добре, що телефонуєте, що пишете про нього, бо його

життя – уже історія, і хотілося б, аби прийдешні покоління пам'ятали цю історію...»

Пам'яті побратима

Андрію мій, Васильовичу, Климе!
Моя скорбота у Тернопіль лине.
Були Ви мудрий, точний, безвідмовний,
Для мене славний і організований.
В Борщові, у Заліщиках, в Чорткові
Були в нас стрічі – Ви напоготові!
Був комуністом, та прийшов до Руху
Й мені також вділяв твердого духу
І вчив мене, як до людей ступати
І йти до серця, а не лиш до хати.
Андрію мій, Васильовичу, Климе!
Шаную Ваше серце неугасиме,
Яке палило скверну і облуду.
Як житиму, то й пам'ятати буду!

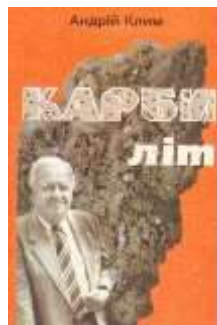
Іван Драч, м. Київ, 2 вересня 2016 р.
Павло Сливка прочитав на похороні.

Клим, А. Дорога до Вифлєсму [Текст]:
вертепне дійство / А. Клим.; літ. ред. М.
Ониськів. – Тернопіль: вид-во Пензей М. С.,
1991. – 19 с.

Перед читачем коротка історія України,
написана у формі вертепного дійства.
Розрахований твір на широкий загал,
особливо, на любителів народного мистецтва.

Клим, А. Карби літ [Текст]: зб. поезій / А. Клим; ред. М. Ониськів. – Тернопіль: Збруч, 1997. – 167 с.: фотогр.

До збірки «Карби літ» увійшло все краще з довголітнього творчого доробку знаного громадського діяча і літератора-освітянина Андрія Кліма. Книга повертає нас у минуле, дихає сьогоденням, закликає вірити у щасливу будучність України і її великого народу.

Клим, А. Історія однієї родини [Текст] / А. Клим; літ ред. М Ониськів. – Тернопіль: [б.в.], 2005. – 107 с.: фотогр.

Двочастинна книга документальних нарисів розкриває по-своєму чесний погляд на світ, у якому живе кілька поколінь галицьких патріотів, що виборювали разом з усім народом свою волю та незалежність. Основним достоїнством книги є те, що розповідь у ній розгортається на тлі різночасових і різновекторних подій, які ще чекають об'єктивної оцінки і осмислення крізь призму новітньої української доби.

«Історія однієї родини» написана цікаво у сонетному та лірико-драматичному плані. Мова її образна джерельно чиста, притягальна.

Розрахована на читацьку аудиторію старшого покоління і передусім на молодих будівничих України, яким за покликом долі треба довершити справу попередників.

Клим, А. Інтелекція. Нація. Державність [Текст]: зб. поезій / А. Клим; літ. ред. М. Ониськів. – Тернопіль: Політек, 2010. – 87 с.

У запропонованому виданні Андрія Кліма, що охоплює період його керівництва обласним Конгресом української інтелігенції за 1995-2010 рр., подано найважливіші віхи з початку заснування КУІну, до перших підсумків його діяльності. Крізь призму національної ідеї та української політики читач має змогу осягнути цікаві деталі щодо ролі інтелігенції Тернопілля у відстоюванні національних ідеалів та державотворчих процесів, про що свідчать численні документи, які ілюстративно наповнюють розповідь.

Книга розрахована на політологів, журналістів, правознавців, студентів, широке коло читача.

Клим, А. Акції Конгресу української інтелігенції в 1999 році [Текст] / А. Клим // Тернопілля' 98-99: регіон. річник / упоряд.: Б. Куневич, М. Ониськів. – Тернопіль, 2003. – Кн. 4. – С. 211-212.

Клим, А. Бо рідні. На Зелені свята [та ін.] [Текст]: вірші / А. Клим // Поезія – це завжди неповторність...: поетичні спроби пера користувачів бібліотек-філій Збаразької ЦБС / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від; упоряд. Т. Кульпа. – Збараж, 2015. – С. 63-67.

Клим, А. Борись, Україно! [Текст]: вірш / А. Клим // Ветерани Тернопільщини: інформ. вид. / відп. за вип. А. Клим – Вип. 3. – Тернопіль, 2012. – С. 62: фотогр.

Клим, А. Децо про себе [Текст]: [автобіогр.] / А. Клим // Ветерани Тернопільщини: інформ. вид. / відп. за вип. А. Клим – Вип. 3. – Тернопіль, 2012. – С. 37-40.

Головин, Б. Андрій Клим [Текст] / Б. Головин // Тернопілля' 97: регіон. річник / упоряд. Б. Куневич, М. Ониськів. – Кн. 3. – Тернопіль, 1997.– С. 554: фотогр.

Головин, Б. Не летіть літа так швидко [Текст]: [до 70-річчя від дня народж. Андрія Кліма] / Б. Головин // Народне слово. – 1997. – 21 черв. – С.6: фотогр.

Життєве кредо: «Все для рідного краю, все в ім'я його» [Текст]: [до ювіл. А. Кліма] // Народне слово. – 2007. – 22 черв. – С. 6: фотогр.

Чайківська, Я. Найвідомішого громадського діяча вітали з ювілеєм [Текст]: [про А. Кліма] / Я. Чайківська // Тернопіль вечірній. – 2012. – 5 лип.

Головин, Б. Клим Андрій Васильович (22.06.1927 с. Шили, нині Збараз. р-ну) – педагог, літератор, громадський діяч [Текст] / Б. Головин, І. Дем'янова // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2005. – Т. 2: К-О. – С. 83-84: фотогр.

22 червня 85 років від дня народження Клима Андрія Васильовича [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2012 рік / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від; уклад. Н. Сенчишин, ред. Т. Кульпа – Збараж, 2011. – С. 21-22.: фотогр.

22 червня 90 років від дня народження Клима Андрія Васильовича [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2017 рік / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від; уклад. Н. Сенчишин, ред. Т. Кульпа – Збараж, 2016. – С. 33-39.: фотогр.

Клим, А. Клим Андрій [Вірші] [Електронний ресурс] / А. Клим // Збараж. централіз. бібл. система. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2015. – Режим доступу: <http://zbarazh-library.com.ua/writen/books/Shily.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Аналог друк. вид. (Шили... Мій вічний оберіг!: поезія уродженців села Шили з присвятою рідній землі / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; упоряд. Т. Кульпа. – Збараж, 2015. – С. 9-13). – Опис зроблено 24.04.2017.

Клим, А. Рідне село [Електронний ресурс]: вірш / А. Клим // Історико-краєзнавчий проект Жнибороди-Бучаччина-Тернопілля. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2012. – Режим доступу: http://zhnyborody.te.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=661:shyly-klym-andrii-ridne-selo&catid=69&Itemid=188, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 24.04.2017.

Клим, А. Шили святкують [Електронний ресурс]: вірш / А. Клим // Історико-краєзнавчий проект Жнибороди-Бучаччина-Тернопілля. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2012. – Режим доступу:

http://zhnyborody.te.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=662:shyly-klym-andrii-shylsvyatkuyut&catid=69&Itemid=188, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 24.04.2017.

Його життя – уже історія [Електронний ресурс]: [про А. Клима] // НОВА Тернопільська газета. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: <http://nova.te.ua/statti/jogo-zhyttya-uzhe-istoriya/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 24.04.2017.

Помер відомий громадсько-політичний діяч Тернопільщини [Електронний ресурс] // Тернополяни. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: <http://ternopoliany.te.ua/zhittya/16119-pomer-vidomyi-hromadsko-politychnyi-diiach-ternopilshchyny>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 24.04.2017.